

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztáv ügyvéd irodájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények és pénzküldemények is intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NEZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kincstár bélyegilleték külön 30 kr. A szerkesztőségen kívül elfogad előfizetéseket és hirdetéseket a helybeli könyvnyomda is

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezekről fogadtnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Vasutügyek.

III.

A megye törvényhatóságának közgyűlése tudomásul vette, illetve jóváhagyta Szentes városának határozatát a kun-szent-mártoni vasut csatlakozás tárgyában!

Évek során át annyira eleséplétté vált e tárgy, hogy az alkudozások történetét leírni fölöslegesnek tartjuk, olybá vesszük a dolgot, mintha a be nem fejezett tárgyalásokat siker koronázta volna, az az meg volna az egyezmény Szentes városa és Kun-Szent-Márton között, mint a hogy nincs meg.

Ezreket költött el Szentes városa a vasuti tervekre, ezeket költött a vasutügyi bizottság, számos tervezet lett már fölállítva és ismét elvetve, sokféle kombánatio szerint csatlakoztak a szentesiek hol H.-M.-Vásárhelyig terjesztvén a pályát, hol érdek körükbe vonták a szegváriakat, mindszentieket, sőt a csongrádiakat is, alkudoztak a kenyőiekkel, kun-szent-mártoniakkal, eredménytelen.

Később azután a szentesiek arra az eszmére jöttek, hogy bizony ha Szentes lesz a vasut végpontja, abból Szentesre roppant haszon hármlik, Szentes lesz a vidék gyupontja, a kereskedelem, ipar e vidékeni központja. Szóval Szentes e vidék emporiuma leendő.

Nem kellett ezentul Szentesnek a fönt elősorolt községek, városok egyike sem, ön-maga állott alkuba a már megalakult érdekkeltséggel, elhatározták, hogy vasut legyen, legyen minden áron. És a megye? köztudomás szerint jóváhagyta a város határozatát.

TÁRCZA.

FLÓRENCI ÉJ.

(Folytatás.)

— Igaz, Mari, gyermekes zavarban vagyok, hogy meg kell önnek vallanom a szerencsés szerelmet, mely engem egykor végtelenül boldogított. Ennek emlékét még nem vesztettem el, s lelkem még gyakran menekül hős árnyékába, ha az élet égető pora és napheve elviselhetlenné válik. De még sem nyújthatok önnek kedvesemről valódi képet, oly légi teremtés volt, hogy csak álomban jelenhetett meg előttem. Azt hiszem, Mari, ön nem viseltetik közönséges előítélettel az álom iránt; ezek az éjjeli tünények kétségkívül ép oly valóságosak, mint a nappalnak igazi alakjai, kiket kezeinkkel érinthetünk, s kikkel magunkat nem ritkán bemocskoljuk. Igen, álomban láttam én azt a kedves lényt, ki engem a világon leginkább boldogított. Külsejéről csak keveset tudok mondani, arcvonásait sem vagyok képes pontosan leírni. Olyan volt az a tekintet, milyent az előtt még sohasem láttam, s milyennel azután sem találkoztam soha az életben. Ha jól emlékszem, nem volt fehér és piros, hanem talán kissé pirossas halványárga, és átlátszó, mint a kristály. Arcának ingerét nem a tulságos szépség, sem az érdekes mozgás nem képezte, egyénisége inkább a bűnös, elragadó, majdnem rettenetes valódiságban állott. Öntudatos szerelemmel és kedves

Vajjon megfélebbzték-e az ellenpártiak a megye határozatát? Jóváhagyja-e a miniszter a 340.000 frt fölvételét?

Jövedelmező lesz-e e pálya, ki tudná megmondani!

De annyit mondhatunk, hogy e pálya sem lesz életképes úgy, a mint tervezve van, Szentes városának és lakosságának is óriási álozatába fog kerülni a vasuti összeköttetés úgy, a mint a dolgok ma állanak.

A vasut Szentes városának 340.000 frtba kerül, ha ugyan ez összegért kiépíthető lesz a pálya. Nem akarunk itt statisztikai adatokat felsorolni, nem hosszabb elmélkedésbe és vasutügyi politikába bocsájtunk, csak ama egyszerű és alapos nézetünknek adunk kifejezést, hogy az illető vezérférfiak tévedésben vannak, számadásuk, tervezetük sohasem fog a jelen körülmények között a valónak megfelelni, a várakozást kielégíteni.

Igaz az, hogy Szentes városának határa nagy; kétségtelen, hogy Szentes városa élén lelkes férfiak állanak, népe elég jó módu, kereskedelme elég élénk: de mindezek dacára a Szentes végállomású pálya, nem hogy jövedelmező nem leendő, de állandón veszteségekkel fog küzdeni.

A mit Csongrádról a Tisza közelségét illetőleg mondtunk, Szentesen is főáll, igaz, hogy Szentesről a Tisza messze fekszik, sajnos, de áll az is, hogy míg a szállítató a Tiszához ér, ismételt vámok a szállított áru árát tetemesen terhelik, ámde igaz az is, hogy óriási terhekkal kell küzdenie a vasut-társulatnak is.

A 340.000 frt évi kamata, törlesztési hányada oly nagy, hogy egyedül a tőke

jósággal telt arc volt ez, sőt inkább lélek vala, mint tekintet, s külső alakját ezért nem állíthatom elem teljesen. Szemei szelidek voltak, mint a virágok, ajkai kissé halványak, de gyönyörűen vezettek. Egy buzavirág színű köpenyét viselt, s ez képezte egész ruházatát; nyaka és lábai fűdetlenek voltak, és a vékony, lágy ruhán keresztül néha mintegy lopva kandikáltak elő a finom, nyulánk tagok. Ép oly kevésse emlékszem arra is, hogy miről beszélgettünk mi egymással. Csak azt tudom, hogy egymást eljegyeztük, hogy mi vidoran és boldogan, öszintén és bizalmasan, mint vőlegény és menyasszony — igen, majd mint testvérek, szerelmeskedtünk. De néha semmit sem szóltunk, egymás szemébe néztünk és ebben a boldog tekintetben hittük az egész örökkévalóságot. — Hogyan ábrándultam ki, azt sem tudom megmondani; de sokáig dőzsöltem még ennek a boldog szerelemnek utóérzetében. Sokáig mintegy mámoros voltam a rendkívüli gyönyöröktől, epedő szívem telve volt a boldogsággal, ismeretlen öröm ömölt érzéseimre, és én vidám és jókedvű voltam, noha kedvesemet álmaimban nem láttam többé soha. — De nem élveztem-e tekintetében az egész örökkévalóságot! Elégé jól ismert ő engemet, hogy ne tudta volna, hogy az ismétléseket nem szeretem.

— Igazán, szóla Mari, kalandos ember ön... De mondja csak, Mademoiselle Laurence márványszobor volt-e, vagy festmény? halott-e vagy álom?

s kamatai naponként 50 frt tiszta bevételt emésztenek meg, hát a szolgálta személyzet, hivatalnok sereg, igazgatóság, gépek koptatása, elhasználandó anyagok ára hol van?!

Nincs oly egyén, ki elmerne vállalni az 50 frt fizetését naponként az összbévetelért, hát a többi kiadás hol van? Legfuresább a dologban az, hogy ha a bizottság és a kun-szent-mártoni-kenyői érdekelttség között méltányos egyezség nem jö létre: a jelzett város, illetve az érdekelttség a Szentesről irányított forgalom hasznát ép úgy élvezi, mint maga Szentes, a viszont Szentes felé érkező áruk és egyének után a többi érdekelttségnek meg lesz a haszna, míg Szentesnek kizárólag, helyi és közel vidéki forgalma és abból folyó jövedelme leendő!

Szentes tehát, ha egyességre nem lép a már fennálló érdekeltséggel, jövedelmet adnak annak, viszont azok forgalmának előnyében nem részesülend. Egyesség nélkül aránytalanul nagyobb lesz kezelési költsége és kiadása, az egyesség pedig igen drága áru lehet, mert a kenyőiek ügye nagyon roszul áll.

(Folyt. köv.)

Az új községi törvény.

(Folytatás.)

A 34-ik §-nak a kivételeket tartalmazó többi része a következőket tartalmazza. Nem vehető fel a névjegyzékbe a hadsereg állományában tetteleg szolgáló katona és a tényleges szolgálatban lévő honvéd; a ki esőd alatt áll; az állam és megyei tisztviselők, ha fizetéseik után járó kereseti adón kívül más adót a községben nem fizetnek, ha azonban más adót is

— Mindez együtt véve, felelt Miksa komolyan.

— Azt képzelem, kedves barátom, hogy kedvese nagyon kétes husból lehetett alkotva. S mikor beszéli el nekem az egész történetet?

— Holnap. Nagyon hosszú az s én már fáradt vagyok. Az operából jövök s zug a fejem a sok zenétől.

— Ön most igen gyakran jár az operába, úgy látszik, Miksa, ön inkább látni megy oda, mint hallani.

— Nem téved, Maria, valósággal azért megyek az operába, hogy nézzem a szép olasz nők arcait. Természetesen ők már a színházon kívül is elég szépek, és egy arcvizsgáló vonásaik eszményiségénél könnyen kimutathatná, hogy mily befolyással vannak a képzőművészek az olasz nép érzékiségére. A természet itt visszavette a művészeketől a tőkét, melyet egykor neki kölcsönzött, s ime! a legszerencsésében kamatozott. A természet, mely egykor a művészeknek maga szolgáltatotta a mintát, most ő utánozza azoknak a mesterműveit, melyek így létrejöttek. A szép iránti érzék meg van az egész népnél, s mint egykor a test halott a szellemre, úgy hát most a szellem a testre. És nem is marad hatás nélkül az ájtatosság ama szép Madonnák, kedves oltárképek előtt, melyek benyomulnak a vőlegény lelkébe, mialatt a menyasszony egy szép szentet hord lázas gondolatában. Ily várokonosság által egész nemze-

fizetnek, akkor ezzel együtt a fizetések után járó adó is beszámíttatik.

A kis és nagyközségekre vonatkozó kivételeket ezzel felsoroltuk, mielőtt azonban tovább mennénk, ki kell emelnünk, hogy a régi törvény 36. §-a nem engedte a névjegyzékbe felvenni azokat sem, a kik a község közjavadalmaikat hasonbérrelték, vagy a községgel más szerződéses viszonyban állottak. Az új törvény ilyen kivételt nem tesz s ezental a község bérlői és vállalkozói is lehetnek képviselők.

Általános jellemvonása tehát e szakasznak egyrészt helyes irányban a jog kiterjesztése, másrészt pedig szintén helyes irányban az érdemtelenektől a jogosultság elvonása.

Mielőtt e szakasszal végeznénk, megemlítendőnek tartjuk még, hogy rendezett tanácsú városokban, a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe való felvételtől el vannak zárva azok is, a kik írni és olvasni nem tudnak, a mi nagyon helyes és részünkről csak örvendettünk volna, ha ezen intézkedés legalább a nagy községekre is kiterjesztetik vala.

A §§-ok a képviselőtestület választás alá eső tagjainak megválasztási módozatairól, választó kerületek alakításáról, szenvedő és cselekvő választó képességről, választók névjegyzékének összeállításáról és a választás utáni eljárásról: az igazolásról intézkednek.

E §§-ok elseje, a 35-ik §. rendeli, hogy a községi képviselő választás alá eső tagjainak választása, ha a községi választók összes száma a 600-at meghaladja: választó-kerületenként, ellenkező esetben tömegesen eszközölnöd.

Egy-egy választókerületben 200-nál kevesebb és 600-nál több választó nem lehet.

A választó-kerületeket, a választók névjegyzékének összeállítása után a képviselőtestület alakítja meg.

Egy-egy választó-kerület lehetőleg páros számban csak annyi képviselőt választ, a mennyi a képviselőtestület választás alá eső tagjaiból a kerület választóinak az összes választókhoz viszonyított aránya szerint a kerületre esik; ugyanez alkalommal ott, hol a választás tömegesen eszközöltetik, a választandó képviselők összes számának egy negyedrésze erejéig póttagok választandók, ott pedig, hol a választ-

dék keletkezett itt, mely még szebb, mint a kedves talaj, melyen virul és a napos égboltozat, mely mintegy arany-kert őt körülragyogta. — A férfiak sohasem érdekeltek engem nagyon, hacsak vagy festettek, vagy faragottak nem voltak s önnök hagyok, Maria, mindenféle lelkesedést azokért a szép, deli olasz férfiakért, kiknek barkája oly koromfekete, orra oly nemes, merész, és szem oly okos, szelid. Azt mondják, hogy a lombardok a legszebb férfiak. Sohasem vizsgálódtam én ebben a tekintetben, én csak a lombard nőkről elmélkedtem komolyan, kik, igazán mondhatom, oly szépek, mint a minőknek őket dicsérik. De már a középkorban kiválóan szépeknek kellett lenniök. T. Ferencről beszélnek, hogy a milánói nők szépségének híre volt a titkos ösztön, mely őt olasz hadjárataira indította... Szegény bohó! Páviában keserűen kellett neki azért a kíváncsiságért meglakolni.

De különösen akkor milyen szépek ezek az olasz nők, ha a zene ragyogóvá teszi arcukat. Azt mondom: ragyogóvá, mert a zene hatalma, melyet én az operában a szép asszonyok arcán megfigyeltem, hasonlít a fény és árnyék azon játékához, mely meglep bennünket, ha szobrokat nézünk éjjel fáklya-fény mellett. A márványszobrok ilyenkor a bennök rejlő lélek rettenetes igazságával s borzasztó, néma titokszerűségökkel állnak előttünk. Ép így jelenik meg előttünk a szép olasz nők egész élete, ha az operában látjuk őket; a váltakozó dallamok, az érzések, emlékek, vágyak és aggodások egész sorát keltik fel lelkeikben, melyek arcaik mozdulatában, pirolásukban, halványodásukban, sőt szemeikben

tás kerületenként történik, az egyes kerületekben a póttagok választása, az ott választandó képviselők számához képest eszközölnöd, ugyanazonban, hogy minden kerület legalább 1 póttagot válasszon.

Hasonlóképen intézkedett a régi törvény 37-ik §-a is.

A következő 36. §. a választói jogosultságot szabályozza a következőképen.

Községi választó:

a) minden 20 évet betöltött községi lakos, ki saját vagyontól, vagy jövedelmétől az állami adót a községben már két év óta fizeti; a ki azonban az I. osztályu kereseti adón kívül egyéb adót nem fizet, csak azon esetben, ha gazdai hatalom alatt nem áll;

b) minden testület, intézet, társulat, cég s általában minden jogi személy, ha a községben fekvő vagyonnal bir és attól adót fizet.

Külföldiek a választói jogot csak úgy gyakorolhatják, ha a fentebbi rendelkezésnek eleget tesznek és egyszersmind a 15. §. szerint letelepülési jogot nyernek.

E szakasz, a régi törvény 36-ik §-ától eltérőleg a nem magyar állampolgárokat, vagyis a külföldieket is felruházza a községben a választás jogával. Hogy valjon helyes-e a törvénynek ezen intézkedése, avagy nem, nem bírjuk, egyszerűen annak kijelentésére szorítokunk, hogy tudunkkal Európának nincsen egyetlen állama sem, a hol az állampolgárokon túl a külföldiek is gyakorolhatnának választói jogot.

Választói jogot nem gyakorolhatnak a 37. §. intézkedéséhez képest:

a) a tényleges szolgálatban lévő katonák és honvédek;

b) a kik valamely büntett miatt vizsgálati fogságban vannak;

c) a kik büntett vagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt jogérvényesen vád alá helyezve vagy szabadságvesztés büntetés alatt vannak, vagy politikai jogok gyakorlatától felfüggesztésre szóló ítélet hatálya alatt állanak;

d) csőd alatt lévők;

e) állami és megyei tisztviselők, ha a fize-

pillanatonként meg-megjelennek. A ki olvasni tud, olvashat akkor szép arcaikról sok édes dolgot: történeteket, melyek oly nagyszerűek, mint Boccaccio novellái, érzelmeket, melyek oly szelidek, mint Petrarca szonettjei, szeszélyeket, melyek oly kalandosak, mint Ariosto ottaverimeie, sőt néha rettenetes hütlenséget, gonoszságot, melyek oly költőiek, mint a nagy Dante Pokla. Jó felnézni a páholyok felé! Ha csak a férfiak ez alatt lelkesülősöknek nem adnak kifejezést oly borzasztó lármával! Ez az eszevesztett zsvaj az olasz színházakban sokszor terhemre volt. De a zene a lelke ezeknek az embereknek; ez az ő életök, nemzeti sajátáguk. Kétségkívül más országokban is vannak zenészek, kik a leghirnevesebb olaszokkal is vetekednek, — de nincs zenész nép. A zenét Olaszországban nem egyének kedvelik, meg van az az egész népnél; néppé lett a zene. Nálunk északon nem úgy van; ott a zene csak emberré lett, nevezik Mozartnak vagy Meyerbeernek; s azon fölül ha, bár a legjobbat is, a mint az északi zenész nekünk nyújt szorosabban megfigyeljük, észre vehetjük, hogy benne itáliai napfény és narancsillat lebeg, s első sorban nem a mi hazánknak, hanem a szép Olaszonnak, a zene hazájának terméke. Igen Olaszország lesz mindenkor a zene hazája, habár nagy mesterei korán sirba szállanak is, ha Bellini meghal s Rossini hallgat is.

— Valóban, jegyzé meg Maria, Rossini makacsul hallgat. Talán tíz éve is van már, hogy elhallgatott.

— Valószínűleg tréfál, felelt Miksa. Meg akarta mutatni, hogy a „pesarói hattyu“ név,

téseik után járó kereseti adón kívül más adót a községben nem fizetnek.

E §. c) pontja a községi képviselőtestület tekintélyének hathatós szempontjából, a régi törvény megfelelő 39. §-ának c) pontjától épen olyan célszerű új intézkedéseket tartalmaz, mint azt a 34. §. a) pontjánál láttuk.

A 36. és 37. §-ból láttuk, hogy a kiskornak, gondnokság alatt lévők, a nők, intézetek, testületek stb. szintén birnak szavazati joggal, szükséges volt tehát intézkedni, hogy választói jogosultságukat ezek hogyan fogják gyakorolni. Ez irányban a 38. §. a közvetkezőleg intézkedik:

A községben fekvő, vagyonnal biró kiskorukat és gondnokság alattiakat a gyám, illetőleg gondnok, a nagykoru nőket, testületeket, intézeteket, társulatokat, cégeket s általában minden jogi személyt, a meghatalmazott képviseli a választásnál.

A községben fekvő vagyona után legtöbb adót fizető, ha ott nem lakik, jogát megbízottja által is gyakorolhatja.

Máskülönben a választói jog csak a jogosult által és csak személyesen gyakorolható.

A szobai levegő.

Eljutottunk ismét az esztendő azon szakához, midőn a nagy közönség befejezve őszi munkáját, a fűtött szoba enyhe levegőjében kezdi eltölteni a tél napjait s hosszú éjszakáit.

Már-már az egész házi nép egy szobában huzódik meg, még pedig, hogy a meleg szoba kellékeiből, értve a hőfokot, misem hiányozzék, a legkisebb szobát választják telelő helyiségül.

Hogy pedig mi okon zsufolódnak ös-sze 8—10-en egy kis szobába, melynek egy harmadát a banya kemence, vagy a takaréktűzhely, sőt sok helyen mindkettő ott diszeleg, foglalja el, azon rövid magyarázattal kell beérnünk, hogy kevesebb fűtő anyaggal jár a kis szoba bemelegítése, mint a nagyé. Ez tagadhatlan igazság, de azt sem lehet kétségbe vonunk, hogy e kis szobák levegője is sokkal rosszabb, mint a nagy szobáé ugyan azon lélekszám mellett.

mellyel őt nevezték, éppen nem illik rá. A hattyuk éltök végén szoktak énekelni, s Rossini életének derekán kezdett hallgatni. És én azt hiszem, jól tette s épen ez által mutatta meg, hogy lángész. — A művész, kinek tehetsége van, megőrzi élte végéig az ösztönt, hogy tehetségét gyakorolja; a becsvágy hajtja őt, érzi, hogy folytonosan tökéletesebbé válik, s ez sarkalja őt, hogy a legmagasabbat elérje. A genius készen kapja a legnagyobbat; meg van elégedve, megveti a világot és a kicsinyes becsvágyat, s tér Stratfordbo az Avon mellé, mint Shakespeare Vilmos, vagy nevetve s tréfálva sétál Párisban az olasz-sugáruton, mint Rossini Joachim. Ha a geniusnak nem gyöngye a test-szervezete, úgy él még sokáig, miután mester-művét megteremtette, vagy mint mondani szokás, küldetését betöltötte. Előítélet az, a mit hisznek, hogy a lángésznek korán meg kell halnia; ha jól emlékszem, a 30—34 év közti időről mondják, hogy veszedelmes a lángészre. Hányszor ingerkedtem én szegény Bellinivel s jószóltam neki, hogy mint zseninek, meg kell halnia abban a veszedelmes időszakban. Különös! dacára a tréfás hangnak, aggasztotta őt ez a jóslás, és engem jettatore-jának nevezett, s mindig csinálta a jettatore-jelet... Ugy szeretett élni! egész dühvel gyűlölte a halált, semmit sem akart tudni a meghalásról, úgy félt tőle, mint a gyermek fél, ha egyedül kell aludnia... Kedves, jó fia volt; nagyon néha volt goromba, s csak majdani halálával kellett fenyegetni, elnémult, mintegy kérve és két felemelt ujjával csinálta a jettatore-jelet... Szegény Bellini!

(Folyt köv.)

Iskoláinkban előadatik az egészségtan. E könyvecskének 10-ik lapján ez áll: „A tiszta levegő egészséges; a tisztátalan, romlott levegő számtalan veszélyes betegségekre ad okot, ugyanazért a levegőnek, melyet magunkba szívunk tisztának kell lenni.“

E rövid idézetet vesszük cikkünk alapjának, mit eléggé vélünk az által kimeríteni, ha kimutatjuk azt, hogy népünk mily csekély gondot fordít a szobai levegőre.

Jeleztük már fentebb, hogy az egész házi nép az egész télen keresztül a legesekelebb ténnyel szobára utaltatja magát, s e zsufolásig megtöltött parányi helyiséget nem csak hogy nem szellőzteti, de sőt azon parányi ablakot is, mely inkább a szellőzőlyuk nevét érdemlené, mint az ablakét, homok, polyva, fűrészpör, stb. efféle anyaggal eltorlaszolja, nehogy a kül tisztalég egy paránya a szobába hatolhasson, s a bent levő rekkenő hőséget lohassza.

De tovább megyek. E kis szobában tartatnak az ételmi cikkek is, romlás, ernyedés, sőt rothadásnak alávetett anyagok: ott büzlik a káposzta, a burgonya, a kűszöbön álló disznóölés procedurája itt folyik le, ide járul a rossz minőségű petroleum szülte döglétes füst, a dohányzó füstje, mely ki nem bocsáttatván a szobából, ott elemeire bomlik, a test párolgásai, a hol bent is főznek, a takaréktűzhely füstje, gőze, s az izzó pléhlapokra hulló víz s étel hulladékok büze, a fal s épület nedves volta, esetleg a szobában fekvő beteg családtag izzadmánya s kipárolgása; mindezek egyesüléséből oly levegő áll elő, mely inkább romlott gázhoz, mint levegőhöz hasonlít.

S nem csak a szegénységénél találjuk ez abnormis állapotot, hanem még a vagyonosabb gazdáknál is előfordul, hogy a belépőt oly romlott levegő lepi meg, hogy kénytelen sokszor ürügyet keresni a kimenekvésre.

A szegénységénél némiképp indokoltnak vehető, hogy helyszüke miatt kénytelen a levegőt romlással fenyegető ételmi cikkeket szobájában tartani, de azon indolentia vádja alól minél fogva saját jól felfogott érdeke miatt a szellőztetést elhanyagolja, fel nem menthető, még az esetben sem, ha mulasztását a fűtőanyag hiányával mentegetné is, mert mi csekély azon melegség, mely a rövid szellőzés által elvesz? a reggeli fűtés előtt szellőztethető a szoba, az elveszett meleget hamar kipótolja a fűtés; de meg mi állana még a legszegényebbnél is utjában annak, ha lefekvés előtt egy percnyi ajtó- s ablaknyitással a szobát kicsapatná? hisz a vesztett rossz meleg levegő helyett nyer a szoba üde, éltető levegőt, s mit a szoba hőmérsékletben vesztett, pótolja lefekvéskor az ágyiruha, a takaró.

A hol tehát hiány van is a fűtőanyagban, azért a szellőztetés hátrány nélkül eszközölhető, s még a legszegényebb sem menthető fel a szorgalmas szellőztetés kötelessége alul.

A vagyonosabbak pedig, kik nincsenek épen arra utalva, hogy tömegesen foglaljanak el télire egy szobácskát, kiknek ételmi felfogásától is többet várunk, s kik ha mindamellett dohos, romlott levegőben élnek téli nappalaik s éveiket, méltán megérdemlik megrovásunkat.

Már lapunk mult évfolyamának 44-ik számában foglalkoztunk a szobai levegő kérdésével s mondtuk, hogy: „Már feltevé, hogy takarékosági szempontból, vagy szükségből okvetlen a szobában kell lefolyni pl. a téli káposzta erjedési procedurájának, vagy ha bármely légrontó anyag csakis a szobában konzerválható, épen ezokon,

kétszeresen azon kell lenni a háziaknak, hogy saját egészségük miatt minél többször felfrissítsék a levegőt, minek legegyszerűbb módja az ajtó és ablakok felnyitása, vagyis a szellőztetés.

Annálfogva is, hogy többen laknak egy szobában, hamar megromlik a levegő, bár napjában többször szellőztessék is a szoba.

De mit mondjunk azon szoba levegőjéről, melyben nemcsak hogy sokan laknak, nemcsak ernyedésnek indult anyagok tartatnak, nemcsak — esetleg — betegek vannak, hanem hét hó, vagy félév számra sem szellőztetik ki? — A ruházaton megérzik a szoba rossz levegője, szellőztetlen nedves épületben pedig a penészszag a domináns.

Vegyék tekintetbe lakostársaink, hogy az ember csak tiszta, jó levegőben lehet teljesen egészséges, a rossz levegő pedig kifejti bennünk a különféle nyavalyákra való hajlamot; vegyék tekintetbe, hogy a jó szobai levegő még a nagy betegnek is fele orvosság, s itt a szobai levegő tisztaságát nem ajánlhatjuk eléggé szembetegeknek, a gőz és füst s büzzel saturált levegő csak fokozza szembajukat, vagy legalább is nehezíti azok kigyógyítását; vegyék tekintetbe, hogy a járványos betegségek: minő a kolera is, különösen romlott, büzös levegővel telített lakházakban szokták felütni tanyájukat; de végül vegyék tekintetbe, hogy mély megrovás alá esnek azon értelmes emberek részéről, kik házaikban megfordulnak, s kiknek valódi áldozat csak egy negyed órát is eltölteni az ily szellőztetlen szobában. — Mindezeket szemügyre véve, saját érdekünkől, egészségünk fentartása céljából, de meg, hogy a nálunk megjelenő embertársainknak émelgyést ne okozzunk, szellőztessük szobáinkat mindannyiszor, valahányszor abban megromlott a levegő, a naponkinti reggeli szellőztetés pedig oly elkerülhetlenül szükséges, mint a mosakodás, fésülködés, sőt mint a kenyér. — Most vagyunk a tél elején, léptessük hát életbe a szoba szellőztetést még most, hogy az szokásunkká, másod természetünké váljék.

Meglehet, hogy e felszólalásunk s jó tanácsunkkal úgy járunk, mint az, ki a süketeknek énekelt, a vakoknak pedig a különféle színekről beszélt, de mindegy, lapunk hivatása a jót, hasznost, célszerűt terjeszteni, a korekskinövéseket, a gyomot irtani, se tekintetben nem vádol lelkiismeretünk, hogy nem feleltünk meg kitűzött feladatunknak.

De táplál a remény bennünket, hogy felszólalásunk nem fog minden eredmény nélkül a pusztában kiáltónak szavaként elhangzani, mert ha csak nagyon kevesen teszik is jó tanácsunkat magukévá, — mit pedig népünk józan felfogása után bátran remélhetünk, — már egy lépést tettünk a cél felé, e keveseket majd követik aztán mások, s a kik előtt szavaink talán üresen hangzanak is el, vonzó lesznek majd rájuk a józanabbak példái.

Helyi és vegyes hírek.

— **Távirda.** Évek során át vajudik a távirda-állomás létesítésének kérdése. Mint értesülünk, többek felkérése folytán e hó 14-én értekezlet lesz a közháznál. Fölhívjuk az érdeklődők figyelmét e körülményre azzal, hogy tudomásunk szerint az értekezleten bárki is részt vehet. A mozgalom élén Vidovich Antal főszolgabíró áll. Szívvel kívánjuk, hogy az értekezlet tanácskozása sikeres legyen!

— **Gözhajózás.** Az őszi idő beálltával, a for-

galom kevesbültével a hajó-közlekedés is ritkább lett. A hajó Szegedre ezután hetenként pénteken déli órákon tul közlekedik, Szegedről pedig fölfelé csak vasárnaponként reggeli 6 órakor indul.

— **Eljegyzés.** Robicsek Mór ur fia, Soma helybeli fiatal kereskedő f. hó 9-én jegyet váltott Mandel Ignác szegedi kereskedő kedves leányával, Herminával. Hosszan tartó boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Szép szivárvány** volt látható e hó 10-én délután 4—5 óra között az égbolt észak-keleti irányában. Sokan nézték a novemberben mindenestre ritka égi tüneményt.

— **Sándor László** mindszei illetőségű fegyenc, az illavai fegyintézet igazgatóságának értesítése szerint, Illaván elhalt.

— **Öngyilkosság.** Csatornai József szegvári lakos e hó 9-én felakasztotta magát, mire észrevették, már megvolt halva.

— **A mágocsi csendőrség** Rosta Mária mezőkövácsházi cigány nőtől egy lovat hamis lólevél miatt elkobozott.

— **Lopások.** Folyó hó 3—4-ik közötti éjjelen Lajosszálláson az uradalmi istállóból a kocsis kárára több ruhaneműt és egy lópokrócot, a béres kamrájából a zárat föltörve, 5 pár csizmát, szalonnát és egyéb apróságot tolvajlottak el ismeretlen tettesek.

— **A vendég.** Huszka Gáspár tanyai híres verekedő embert meghívták lakodalomba, a meghívást azzal köszönte meg, hogy a gazdát, annak fiát és még másik két embert megvert. Az ott volt Mihály Lajos esküdt bírónak, ki őt rendre utasította, azt mondta neki, nem parancsol sem ő, de még más se ám. Majd megváltik. Feljelentetett a szolgabírói hivatalhoz.

Vidéki hírek.

— **Csongrádon** a római kath. templom tornya elkészült, a város dióhéjba szorított történetét, a jelenkor viszonyát röviden tárgyazó okmány a toronygombjával, keresztjével nagy ünnepélyességek mellett felhuzatott a torony tetejére. Az építési költség 8000 frtra megy, melyhez a város, a kegyur és egyesek járultak. — A vasutügy élénken foglalkoztatja a kedélyeket, de a plébániai hivatal betöltése is izgatottságban tartja az érdeklődőket.

— **Félegyháza.** — Nem kis öröme van a félegyháziaknak, a honvédelmi miniszter értesítette őket, hogy nem csak hogy a honvédség át nem helyeztetik onnan, de sőt állandóan katonaság lesz ott elhelyezve és felhívja a várost, hogy az e hó 18-án tartandó értekezletre, illetve tárgyalásra küldjön ki megbízottakat. — Bármely városnak kétségtelenül anyagilag nagy előnyére szolgál, ha hogy állandóan katonaság van területén elhelyezve, de mint minden fénynek meg van árnyoldala, ugy a katonaság tartózkodásának is meg van a hátránya: a lazuló erkölcs!

Városligetét akarnak a félegyháziak létesíteni, mely egyuttal fürdő helyül is szolgálna nyári időszakban; — az eszme dicséretre, pártolásra méltó, de hogy a csongrádi vasutügyet oly könnyen hagyták, hogy a „nagy vendéglőt“, felépítették tömérdek költséggel, áldozattal és ma az éjjel érkező vendég majdnem mind, órákon át háló helyet keres, de nem talál, az már nincs rendjén! Iparkonia kellene az illetőknek, hogy a nagy vendéglő elvégre is bérbe adassék.

— **Szegeden** a kolera járvány megszűntével az iskolák megnyitattak. A deákok ugyancsak hozzá láthatnak a tanulásához, sok pótolni valójuk van, nem is banná a nebulók egy része, ha állandóan kolera volna, vagy ha talán az iskolák halnának meg a járvány folytán.

Ipar, kereskedelem veszélyes mérvben pan-

gottak, a sors üldözötte Szeged lakói nem igen irigylésre méltók. Nincs oly eszme, mely megvalósítva jövedelmet, forgalmat, élénkséget adna a városnak, hogy azt fel ne karolná a város intéző köreinek egy része, sajnos, hogy a kormány intéző körei nem épen úgy gondoskodnak és cselekszenek. — Szeged a mostani viszonyok és körülmények között anyagilag nem az árvíz, hanem az árvíz követte újjáalkotási nagy és drága mű áldozata lesz, adja Isten, hogy ne úgy legyen, Szeged mint erkölcsi testület, de meg annak lakossága is jobb sorsra érdemesek.

A színház nincs oly jó kezében Aradinál, mint volt Nagy Vincénél, a társulat sokkal gyengébb erővel rendelkezik — a közönség sem látogatja a színházat. A társulat egy részének silánysága, a rossz idők oka-e ezen sajnos körülménynek, ki tudja bizonytalan!

Irodalom.

A művelt magyar hölgyközönség számára ajánlatik: I. „Magyar Háziasszony“ háztartási gazdasági és szépirodalmi hetilap, a magyar gazdaszozonyok orsz. egyletének hivatalos közlönye. A Magyar hölgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegében. Képviselei a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyújt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a **serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony, és az öreg anyóka** egyaránt élvezettel olvashatják. A csinos kiállítású lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony kiadóhivatalához“ intézendők és a hó bármely napjától elfogadtatnak.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala mutatvány számokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt hozzá — legcélszerűbben levelező lappal — fordulnak. E szaklapnak egy magyar háznál sem szabadna hiányozni, mivel utmutatása szerint több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani. A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala Budapesten, nagy-korona-utca 20. sz.

I. „A Magyar gazdaszozony lapja.“ Háztartási, gazdasági és szépirodalmi lap megjelenik minden hó 1-én és 15-én, E szaklapnak, mely napról-napra nagyobb elterjedésnek örvend, a melyet a jó gazdaszozony, mint gondos utmutatót a gazdaság egy ágában sem nélkülözhet, egy házból sem volna szabad hiányoznia annyival inkább, mert nagy gonddal összeállított tartalmánál fogva, mint hasznos

de egyttal mulattató és szívnemesítő olvasmányt ajánljuk **serdülő leányaink kezébe is.** A lap rendkívüli olcsó árát százszorosán megtérítik az utmutatása nyomán a gazdaságban eszközölhető megtakarítások,

Előfizetési árak egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Mutatványokkal készségeggel szolgál ingyen és bérmentve „a magyar gazdaszozonyok lapja“ kiadóhivatala Budapest, nagykorona-utca 20.

III. A magyar háziasszonyok naptára. 1887-re a legértelmesebb naptár. Ára füzve 1 frt, kemény kötésben 1 frt 50 kr, diszkötésben 2 frt; ajánlott küldéssel 20 krral több. Megrendelések legcélszerűbben postautalvánnyal a „Magyar háziasszony“ kiadóhivatalához Budapesten, V. ker. nagy-korona-utca 20. sz., azonkívül kapható minden könyvkereskedésben.

„Olvasókör“ szépirodalmi regény folyóirat 4-ik füzete. „A gályarab menyasszonya“ című Brühl G. hirneves író történelmi regényét hozza folytatólag. A füzetek minden hó 1-én és 15-én jelennek meg; — egy-egy füzet ára 25 kr. A folyóirat szerkesztője Fülöp György Budapesten (stáció utca 31.) kihez az előfizetési díjak is küldendők. Hat füzetre előfizethetnek 1 frt 50 krral — 12 füzet ára 3 frt. Az előfizetők kitünő regényeket majdnem fél áron vehetnek. A kik ez érdekfeszítő regényt olvassák tudják mily olcsó és élvezetes művet szereznek.

Közgazdaság.

Mult alkalommal idő rövidsége miatt nem írhattuk meg nyomoruságos vásárunk lefolyását. A mi őszi országos vásárunkról csak annyit mondhatunk, hogy meglátszott rajta a jelen idők nyoma.

Eladó volt túl sok, vevő kevés, hogy ily körülmények között az a nélkül is potom árak még inkább tönkre silányultak, mondanuk felesleges. — Jármos ökör párját 150—180 frton, fejős tehenet fiastól 60—70 frton lehetett venni, tinók, bornyuk ára említésre sem méltók!

A lóvásár nálunk mindig csak 2-od és 3-ad rendű és rangu lovakra terjedt ki, a mai viszonyok között vevő ezekre sem volt.

Pénz, kereset, takarmány-hiány kétségtelen okai a fentjelzett áraknak, forgalom pangásnak.

A sertések ára aránylag jó volt. A vásár egyebekben sem volt látogatott, vajjon a rögtönzött határidő, a szomszéd szegedi vásár volt-e e körülmény oka, nem tudjuk.

A jelen időben mind veszélyesebbé váló gazdasági válságot még a jobb jövő iránti remény kisebbiti, kevesbiti és valójában a jobb

jövőre van is kilátás. Rendkívül kedvező időjárás e folyó év őszi, eső, verőfényes, langyos idő váltakoznak, gazdáink kivétel nélkül elvégezték az őszi szántását, vetését, sőt a tavasziak alá is ugaroltak már nem kis területeket.

Gabona áraink lehetőségek, csak hogy nem igen van már mit eladni, szünetel már ma a forgalom is, és így a pénztelenség is érthető.

A jószágállomány egészséges, takarmány hiány már ma is érezhető, bár a rendkívül kedvező időjárás a legeltetést lehetővé teszi.

Hasznos tudnivalók.

— **Hogyan lehet a diót friss állapotban megtartani?** Ismeretes, hogy a dió bele tél közeledtével bizonyos olajos s nem épen kellemesnek mondható szagot és ízt vesz el. E kellemetlen iz eltávolítására következő szert ajánlják. A diót kétszer 24 órán keresztül langy meleg tejben kell áztatni s ezután a levegőn kihűlni hagyni; tej helyett édes vagy kissé sós langyos víz is használható, mely esetben azonban az áztatásnak öt-hat napig is kell tartania. A tej vagy víz a héjon átszivárog s megnedvesíti a dió belét, mely ennek következtében felduzzad, egész friss külsőt nyer s héjától ép oly könnyen megfosztható, mint teljesen friss korában.

— **Ecetbe rakott birsalma** következőképen készül: Érett birsalmát hámozzunk meg, vágjuk ki a magházat, vágjunk minden birsalmát 6 szeletre, ezekből pedig körülbelül fél centiméter vastag szeleteket csinálunk. Ezeket egy negyed óráig főzzük fél liter jó borecetben, azután tegyünk az ecetbe 100—125 gramm cukrot, s ezt főzés által olvaszszuk fel egészen. A megfőtt birsalma szeleteket üvegekbe vagy ködedényekbe tesszük, hozzáadván néhány szegfűszeget, 10—12 szem pimentet s annyit öntünk rá az ecetből, hogy a szeleteket elborítsa. Az így berakott birsalmaszeletek egy évnél is tovább elállnak, izletesebbek, mint a legjobb befőzött dinnye.

— **Cseranyag eltávolítása a vörös borból.** A cseranyag kiküszöbölésére csak egy hathatós szerünk van s ez a gelatin, ennek segítségével tisztítsuk a bort 3—4-szer és pedig úgy, hogy 10—15 grammot veszünk belőle egy hektoliterre. Sajnos, hogy a bor színe némileg szenved ez által. Hogy meddig gyakoroljuk e műveletet, azt megtudhatjuk azon kísérletből, melyet egy hektoliterrel tettünk. Inkább kevesebb derítőszer vegyünk, de többször, mert ez által több cseranyag távolítatik el, mint az egyszeri erős derítésnél.

Felelős szerkesztők:

HUBACSEK PÁL és SZOBOTKA GUSZTÁV.

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a t. c. földbirtokos közönségnek tudomására hozni, hogy **dr. Szivess László szegedi ügyvéd urat** Szeged vidékére **állandó intézeti képviselőnké** kineveztük, minél fogva felhívjuk mindazokat, kik intézetünk köztudomású **előnyös és olcsó törlesztési kölcsöneit** igénybe venni szándékoznak, hogy ebbeli kívánságukat hozzánk, nevezett képviselőnk útján, ki esetleg a **szegedi telekkönyvi hatóság területén kívül eső ingatlanokra adandó kölcsönök iránti kérelmek ellátására is fel van általunk jogosítva, terjeszszék be.**

Egyttal figyelmeztetjük a t. c. földbirtokos közönséget az intézetünk által nyújtott **kölcsön átváltoztatások (converziók)** kiváló előnyösségére és megjegyezzük, hogy a tőlünk nyerendő kölcsönök tekintetében nevezett intézeti képviselőnk irodai óráiban díjmentes felvilágosításokkal szívesen szolgál.

Budapesten, 1886. augusztus havában.

A kisbirtokosok országos földhitelintézete.

Brünni kelméket

elegans őszi és téli öltözetekre.

3-10 métert kitevő szelvényekben mindegyik éppen egy férfi öltözetre elégséges. 4 frt 80 kros igen finom, 7 frt 75 kros legfinomabb, 10 frt 50 kros legeslegfinomabbat

valódi gyapjuszövetből

Palmerston és Boy téli kabátokra méterje frt 2-50 egész 5 frtig. — Loden frt 2-25 egész 3 frtig. Női posztók méterje frt 1-25 krtól 2-50 krig, megküld bárkinek is postautánvét mellett:

Feintuch-Fabriks-Niederlage

SIEGEL-IMHOF

BRÜNN.

Nyilatkozat. A fentebbi cég szövetei szilárd és izlésteljes kivitel, valamint kiváltképpen tartósság által tűnnek ki. Ezek elismert megbízható szilárdsága és rendkívüli munkaképessége egyszerűsmind aziránt is kezeséget nyújt, miszerint csakis a legjobb áru s pontosan a választott minták szerint lesz szállítva. Kivánatra fentebbi raktár mintákkal ingyen és bérmentve szolgál.